

УДК 331.57:004+339.9

Д.В. Воскобойник

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено комплексній оцінці сучасних аспектів трансформації державної політики у сфері зайнятості населення в Україні.

Визначено основні складові національної політики зайнятості за стандартом МОП (нормативні основи формування, характеристики, джерела інформації, структура), акцентовано увагу на пріоритетності людиноцентричного підходу щодо її реалізації.

Обґрунтовано, що в Україні національна політика зайнятості як цілісна й інтегрована рамка відсутня, хоча окремі її елементи та інструменти реалізуються в межах різних напрямів державної політики. Проаналізовано складові формування та шляхи реалізації державної політики у сфері зайнятості населення в Україні. На основі здійсненого порівняння складових національної політики зайнятості за визначенням МОП та Закону України «Про зайнятість населення», виявлено відмінності системи державного регулювання від загальносвітових підходів (звужений предметний фокус, фрагментарність і відсутність інтегрованого підходу, відсутність акцентування уваги на принципах гідної праці, недостатня інтеграція економічних, соціальних, фінансових, освітніх та інших інструментів).

Зроблено висновок, що актуальним завданням для України є наближення державної політики у сфері зайнятості до стандартів МОП, що має передбачати переформатування існуючих підходів до всеосяжної національної політики зайнятості, що комплексно інтегрує економічні, соціальні, освітні, гендерні й інституційні аспекти.

Ключові слова: *зайнятість, трансформація, державне регулювання зайнятості, державна політика, національна політика зайнятості, ринок праці, трудоресурсне забезпечення, робоча сила, цифровізація, глобалізація.*

DOI 10.34079/2518-1394-2025-15-29-121-131

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні економічні, соціальні та технологічні трансформації, посилені глобалізаційними процесами, істотно змінюють структуру та функціонування ринків праці, зумовлюючи перегляд пріоритетів, інструментів і механізмів державного регулювання зайнятості населення. У відповідь на комплексні зрушення країни дедалі частіше відчувають необхідність оновлення державних політик зайнятості з метою підвищення інституційної гнучкості, адаптації робочої сили до структурних змін, забезпечення ефективного трудоресурсного забезпечення економіки та збереження соціальної стабільності. У цьому контексті дослідження сучасних аспектів трансформації державної політики у сфері зайнятості набуває важливого наукового та практичного значення.

Особливої актуальності зазначена проблематика набула для України, де трансформація політики зайнятості відбувається в умовах воєнного часу й очікуваного післявоєнного відновлення. Специфіка національного ринку праці, демографічні та міграційні виклики, євроінтеграційні прагнення і вплив глобальних процесів зумовлюють потребу адаптації державного регулювання зайнятості до нових умов розвитку. Невідкладність вирішення цих завдань пов'язана з необхідністю оперативного реагування на динамічні зміни та формування передумов для відновлення, модернізації економіки й забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років зростає кількість наукових робіт та міжнародних звітів, присвячених аналізу трансформацій ринку праці та ролі державної політики у сфері зайнятості в умовах цифровізації, глобалізації та соціально-економічних викликів. Зокрема, Міжнародною організацією праці (МОП) узагальнено світовий досвід формування та реалізації національних політик зайнятості за 2000–2020 рр., проаналізовано їх еволюцію, ключові інституційні підходи та визначено уроки й орієнтири для майбутнього розвитку політики зайнятості (ILO, 2021); узагальнено міжнародний досвід цифровізації служб зайнятості країн і визначено етапи їх еволюції в умовах цифрової економіки (ILO, 2022); визначено цифровізацію як ключовий елемент модернізації національних політик зайнятості та досліджено, яким чином цифрові технології інтегруються в існуючі рамки політик зайнятості у різних країнах світу (ILO, 2025).

У дослідженнях українських науковців акцентовано увагу на особливостях форм державного регулювання ринку праці та механізмах оновлення політики зайнятості в сучасних умовах розвитку України. Зокрема, досліджено основні проблемні питання, що виникають у процесі реалізації політики державного регулювання зайнятості в умовах глобалізації, включаючи оцінку ефективності інструментів перекваліфікації, автоматизації, модернізації служби зайнятості та інституційні виклики сучасних політик зайнятості (Арістаров, Квятковська та Кришан, 2024); виділено пріоритети для України щодо адаптації політики зайнятості до вимог цифрової економіки, зокрема необхідність оновлення інструментів активної політики зайнятості та механізмів професійного навчання (Панькова, Іщенко та Касперович, 2020). Крім того, доведено необхідність розробки інноваційних підходів до зайнятості, зокрема обґрунтовано важливість використання екосистемного та людиноцентричного підходів (Петрова та Бараш, 2024), а також досліджено зміни правового регулювання зайнятості населення в умовах воєнного стану в Україні (Пожарова, 2025).

Разом із тим, в Україні на сучасному етапі розвитку економіки існує особлива потреба у поглибленому науковому дослідженні сучасних проявів трансформаційних змін у державній політиці у сфері зайнятості з метою її адаптації до умов соціально-економічної нестабільності й цифрових перетворень.

Метою статті є дослідження сучасних аспектів трансформації державної політики у сфері зайнятості населення в Україні.

Виклад основного матеріалу. Згідно з підходом Міжнародної організації праці, національна політика зайнятості (НПЗ) розглядається як всеосяжна та інтегрована політична рамка, покликана впливати на формування та реалізацію економічної, галузевої й соціальної політики. Вона забезпечує цілісне, зокрема гендерно чутливе, бачення сфери зайнятості шляхом узгодження різних інструментів, механізмів і напрямів державної політики, включно з макроекономічною, торговельною, фінансовою, промисловою, секторальною політикою та системою соціального захисту (ILO, 2021). Фактично НПЗ є комплексною системою регулювання зайнятості, спрямованою на досягнення стійких та інклюзивних результатів на ринку праці через поєднання економічних і соціальних цілей.

Нормативною основою формування політики зайнятості є Конвенція МОП про політику зайнятості № 122 від 1964 р. (МОП, 1964), відповідно до якої держави зобов'язані оголошувати та реалізовувати активну політику, спрямовану на сприяння повній, продуктивній і вільно обраній зайнятості. При цьому підкреслюється необхідність урахування взаємозв'язків між цілями зайнятості й іншими економічними та соціальними пріоритетами з огляду на національні умови розвитку. Конвенцією визначено три базові принципи політики зайнятості: *кількісний* (забезпечення доступності роботи для всіх, хто готовий і бажає працювати), *якісний* (створення продуктивної зайнятості) та принцип

недискримінації (гарантування рівних можливостей вільного вибору праці незалежно від соціально-демографічних ознак) (МОП, 1964).

Подальший розвиток цього підходу було підтверджено Міжнародною конференцією праці у 2014 р., в якій було наголошено на необхідності формування комплексних рамок політики зайнятості на основі тристоронніх консультацій. Такі рамки мають охоплювати макро-, мезо- та мікрорівні державної політики відповідно до національних пріоритетів у сфері зайнятості (ILO, 2021, с. 35).

Наявність і сформованість національної політики зайнятості виявляється через низку характеристик, до яких належать (ILO, 2021, с. 33):

- *розробка політики* – включає інформацію про консультаційні процеси на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також про учасників, залучених до розробки НПЗ;
- *зміст політики* – охоплює цілі політики та стратегічні завдання, а також інформацію про конкретні цільові групи;
- *реалізація політики* – містить визначення планів дій і координаційних механізмів;
- *система моніторингу* – демонструє показники та цілі НПЗ.

Основними джерелами інформації МОП щодо НПЗ є офіційні національні документи з питань політики зайнятості та експертні оцінки фахівців МОП у відповідних регіонах.

Водночас МОП підкреслює, що не існує універсальної моделі національної політики зайнятості, що є придатною для застосування в усіх країнах. Кожна держава формує та реалізує власну політику зайнятості з урахуванням національного соціально-економічного контексту, інституційних особливостей і пріоритетів розвитку. Така політика має ґрунтуватися на всебічному аналізі ситуації на ринку праці та бути результатом широкого соціального діалогу між органами влади, соціальними партнерами й іншими зацікавленими сторонами. Підтримка МОП у цьому процесі спрямована на забезпечення комплексного й інтегрованого характеру НПЗ, що передбачає загальнодержавний підхід і міжвідомчу координацію.

Комплексну структуру національної політики зайнятості представлено на рис. 1.

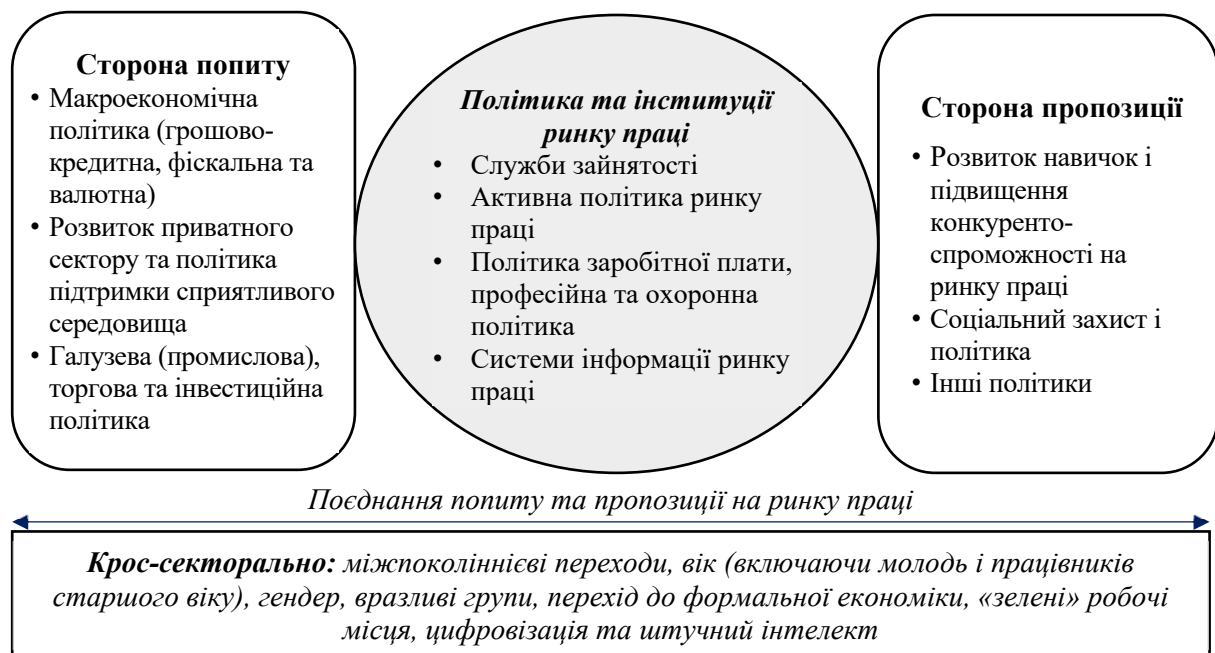

Рисунок 1. Національна політика зайнятості як комплексна політична рамка для людиноцентричного підходу (ILO, 2025, с. 10)

Перший компонент національної політики зайнятості, що стосується *попиту на працю*, зосереджений на макроекономічній та структурній політиці, підкреслюючи значущість фінансової, монетарної та валютної політик, а також розвитку приватного сектору та секторальної політики. Фактично він спрямований на створення сприятливих умов для зайнятості й гідної праці.

Другий компонент, що стосується *пропозиції праці*, надає пріоритет розвитку навичок та соціальному захисту, охоплюючи політику, яка сприяє підвищенню рівня працевлаштування, зміцненню систем соціального захисту та задоволенню широкого кола соціальних потреб. В основі цієї структури лежать політика та інституції ринку праці, включаючи служби зайнятості, політику оплати праці та механізми соціального діалогу, що забезпечують узгодженість між попитом і пропозицією на ринку праці (ILO, 2025, с. 9).

Важливою складовою розробки національної політики зайнятості є те, що в ній зазвичай інтегрується комплекс міжгалузевих тем, серед яких важливе місце посідають міжпоколінні переходи (включно з молоддю та працівниками старшого віку), гендерна рівність, підтримка вразливих груп населення (зокрема осіб з інвалідністю та корінних народів), перехід до формальної зайнятості, розвиток «зелених» робочих місць, а також цифровізація та використання штучного інтелекту. Включення цих напрямів забезпечує інклюзивний і сталий підхід до зайнятості (ILO, 2025, с. 9).

При цьому протягом останніх років дедалі більшого значення в політиках зайнятості набули цифрові аспекти. МОП фіксує зростання кількості запитів з боку держав-членів щодо практичної підтримки у сфері цифровізації й штучного інтелекту, зокрема в контексті розробки та реалізації політики зайнятості. Оскільки цифровізація та штучний інтелект вважаються міжгалузєвою темою (рис. 1), їх вплив поширюється на всі складові національної політики зайнятості: попит, пропозицію, політику та інституції ринку праці.

Таким чином, у міжнародній практиці національна політика зайнятості розглядається як пріоритетна складова державного регулювання, що здатна визначати спрямованість та узгодженість інших політик в країні. Саме вона визнається центральним елементом комплексної політичної рамки, яка забезпечує системний взаємозв'язок між економічною, промисловою, інноваційною, соціальною, міграційною, гендерною та освітньою політиками. Такий акцент є проявом людиноцентричного підходу найвищого рівня та затвердженням соціально-економічного вектору розвитку, що передбачає поєднання економічної ефективності з принципами соціальної справедливості, рівності можливостей та гідної праці.

За оцінками МОП, в Україні національна політика зайнятості як цілісна й інтегрована рамка наразі відсутня, хоча окремі її елементи та інструменти реалізуються в межах різних напрямів державної політики.

Так, у законодавстві України визначено зміст державного регулювання зайнятості, що фактично поєднує комплексні ініціативи за двома напрямками – формуванням та реалізацією державної політики у сфері зайнятості населення. При цьому метою зазначеного регулювання на державному рівні визначено «створення умов для забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості і соціального захисту в разі настання безробіття» (Закон України Про зайнятість населення, 2012, ст. 1).

Щодо безпосереднього змісту державної політики у сфері зайнятості населення, він визначений через принципи, мету та основні напрями її реалізації (Закон України Про зайнятість населення, 2012, ст. 15) (табл. 1), що переважно стосуються першої складової державного регулювання зайнятості – *формування зазначеної політики*.

Таблиця 1

**Складові формування державної політики у сфері зайнятості населення України
(Закон України Про зайнятість населення, 2012, ст. 15)**

Складова	Зміст
Принципи	- пріоритетність забезпечення повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості - відповідальності держави за формування та реалізацію політики у сфері зайнятості - забезпечення рівних можливостей населення у реалізації права на працю - сприяння ефективному використанню трудового потенціалу та забезпеченню соціального захисту населення від безробіття
Мета	- забезпечення рівних можливостей у реалізації права на працю - сприяння підвищенню професійного рівня населення відповідно до суспільних потреб - сприяння зайнятості населення, у т.ч. в сільській місцевості та на депресивних територіях - забезпечення економіки кваліфікованими кадрами - збалансування попиту та пропозиції робочої сили - пріоритетність забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості - забезпечення соціального захисту осіб у разі настання безробіття - посилення соціального та правового захисту громадян України, які працюють за кордоном
Основні напрями	- створення умов для розвитку економіки та сприяння створенню нових робочих місць - задоволення попиту економіки у висококваліфікованих працівниках, формуванні та розвитку професійних кваліфікацій, сприяння розробці професійних стандартів - посилення мотивації до легальної і продуктивної праці - активізація підприємницької ініціативи та самостійної зайнятості населення - удосконалення системи професійного навчання з урахуванням інтересів особистості, потреб економіки та ринку праці - сприяння підприємствам, установам та організаціям у професійному розвитку працівників - збалансування попиту і пропозиції робочої сили на ринку праці шляхом системного прогнозування потреб економіки - сприяння зайнятості населення - забезпечення створення рівних можливостей для реалізації суб'єктами господарювання інфраструктурних проектів та цільових програм, що фінансуються за рахунок державних коштів - координація та контроль діяльності суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні - повернення безробітних до продуктивної зайнятості - міжнародне співробітництво у сфері забезпечення соціального захисту громадян України, які працюють за кордоном - взаємодія органів влади, роботодавців та професійних спілок з метою забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості населення - забезпечення ефективного та цільового використання коштів, спрямованих на реалізацію державної політики у сфері зайнятості населення - здійснення заходів, що сприяють зайнятості громадян, які є недостатньо конкурентоспроможними на ринку праці - заохочення роботодавців, які зберігають діючі та створюють нові робочі місця насамперед для громадян, які є недостатньо конкурентоспроможними на ринку праці - забезпечення співпраці ДСЗУ, суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні, інших посередників з працевлаштування та установ соціальної, професійної і трудової реабілітації осіб з інвалідністю, центрів соціальних служб для молоді - захист внутрішнього ринку праці шляхом регулювання залучення до роботи іноземних працівників

Стосовно *реалізації* державної політики у сфері зайнятості населення, то в Україні визначено її шляхи, зокрема у ст. 16 Закону України «Про зайнятість населення» (Закон України Про зайнятість населення, 2012). Систематизацію законодавчо закріплених шляхів реалізації політики у сфері зайнятості населення в Україні наведено на рис. 2.

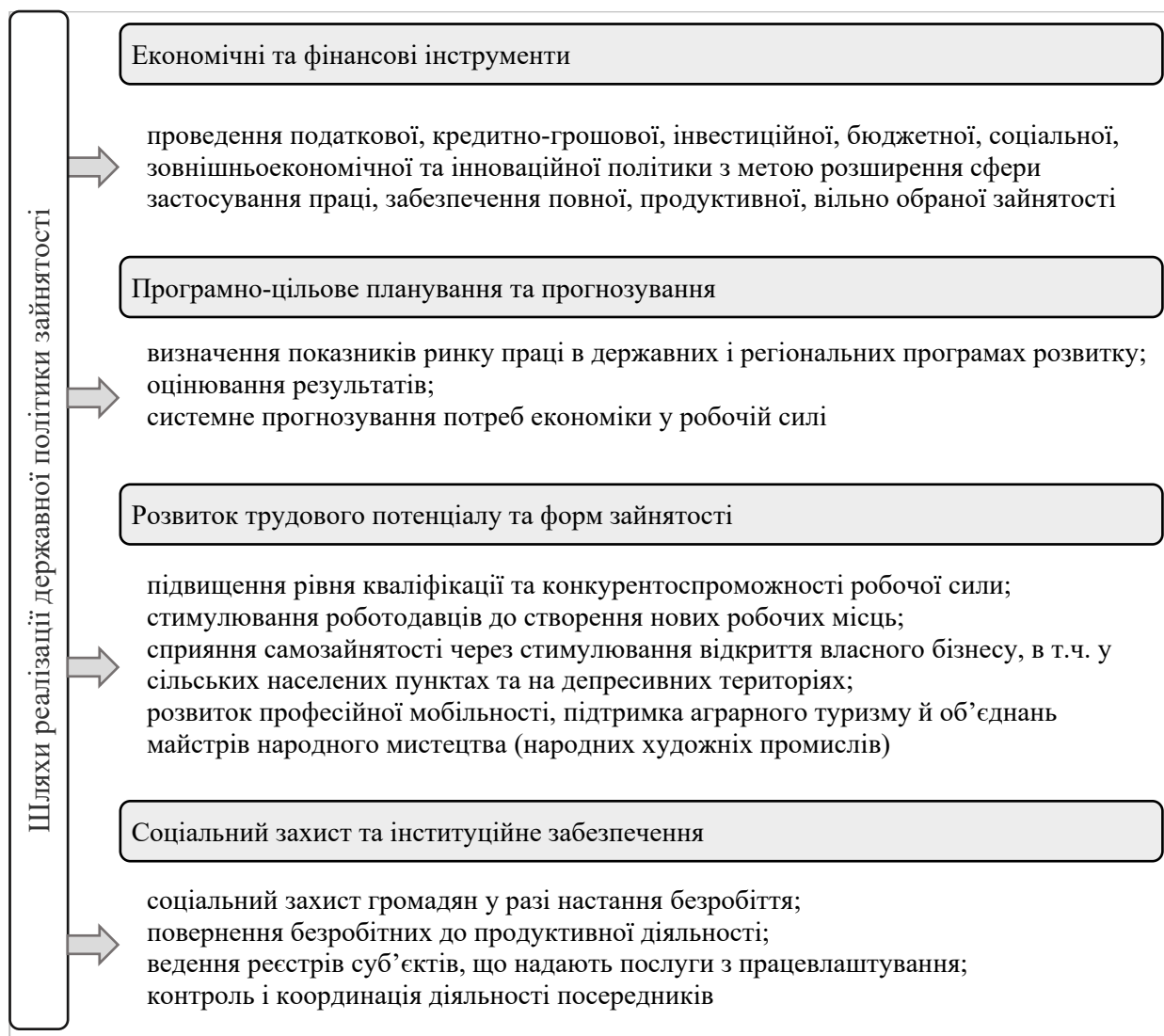

Рисунок 2. Шляхи реалізації державної політики України у сфері зайнятості населення
(на основі Закон України Про зайнятість населення, 2012)

В Україні поєднання сфер формування та реалізації державної політики у сфері зайнятості можна прослідкувати через визначення відповідальних органів, якими є «у межах своїх повноважень» Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Державна служба зайнятості України (ДСЗУ), інші центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, а також відповідні органи Автономної Республіки Крим (Закон України Про зайнятість населення, 2012, ст. 15).

За результатами аналізу визначено чітку логіку побудови державної політики зайнятості в Україні за рівнями:

- I. принципи – на чому ґрунтується політика;
- II. мета – на що спрямована політика;
- III. основні напрями – в яких сферах здійснюється політики;
- IV. механізми реалізації – за допомогою яких інструментів і засобів втілюється політика.

У цьому контексті, змістовно порівнюючи національну політику зайнятості за визначенням МОП до державної політики у сфері зайнятості в Україні, здійснено їх порівняння з метою виявлення подібностей і розбіжностей (табл. 2).

Таблиця 2

**Змістовне порівняння положень національної політики зайнятості за визначенням
МОП та Закону України «Про зайнятість населення»**

<i>Критерій</i>	<i>МОП: національна політика зайнятості</i>	<i>Україна: державна політика у сфері зайнятості населення (за Законом України «Про зайнятість населення»)</i>
<i>Зміст політики</i>	Всеосяжна інтегрована політична рамка, що охоплює економічну, соціальну, секторальну, промислову, фінансову та інші політики	Визначається як державна політика у сфері зайнятості, спрямована на повну, продуктивну, вільно обрану зайнятість та соціальний захист від безробіття
<i>Принципи</i>	Інтегрованість, гендерна чутливість, соціальна справедливість, узгодження між різними інструментами політики	Пріоритет повної зайнятості; відповідальність держави; рівні можливості реалізації права на працю; соціальний захист від безробіття
<i>Мета</i>	Забезпечення узгодженості політик здля розширення можливостей зайнятості та гідної праці	Створення умов для повної, продуктивної й вільно обраної зайнятості; професійний розвиток; збалансування попиту й пропозиції; соціальний захист; підтримка трудових мігрантів
<i>Сфера охоплення</i>	Комплекс усіх економічних та соціальних політик, які прямо чи опосередковано впливають на зайнятість	Сфера зайнятості: створення робочих місць, розвиток трудового потенціалу, регулювання ринку праці, підтримка вразливих груп
<i>Механізми реалізації</i>	Узгодження макроекономічної, фінансової, промислової, соціальної та інших політик; інтеграція інструментів у єдину рамку	Податкова, кредитно-грошова, інвестиційна, бюджетна політика; профорієнтація й навчання; стимулювання роботодавців; програми зайнятості; соціальний захист безробітних; регулювання міграції
<i>Рівень системності</i>	Комплексна рамка, що інтегрує політики різних рівнів та секторів	Відсутнє окреслення системи – складові є фрагментарними: окремі напрями регулювання існують, але відсутня інтегрованість у ширший економічно- соціальний контекст

Результати проведеного аналізу засвідчили, що нормативно-правове регулювання політики зайнятості в Україні має певні відмінності від загальносвітових підходів, сформульованих у документах МОП, зокрема:

- *звужений предметний фокус* – законодавчі положення є зорієнтованими переважно на функціонування ринку праці та створення робочих місць, тоді як рамка МОП передбачає інтеграцію зайнятості у ширший соціально-економічний контекст;
- *фрагментарність і відсутність інтегрованого підходу* – заходи у сфері зайнятості не формують цілісної узгодженої рамки, а є набором окремих ініціатив;
- *відсутність акцентування уваги на принципах гідної праці*, що в міжнародній практиці визнано фундаментальною складовою політики зайнятості;
- *недостатня увага до гендерної рівності та чутливості* в реалізації політики у сфері праці, що прямо підкреслюється МОП;
- *недостатня інтеграція економічних, соціальних, фінансових, освітніх та інших інструментів* у єдину систему політики зайнятості, що рекомендовано міжнародними стандартами.

Отже, головна відмінність полягає в тому, що українське законодавство зорієнтоване передусім на регулювання ринку праці, тоді як МОП визначає національну політику зайнятості як всеосяжну інтегровану рамку, що об'єднує економічну, соціальну, секторальну (галузеву) та інституційну політику.

Таким чином, законодавство України фактично відтворює основні цілі та напрями національної політики зайнятості, визначені МОП (повна і продуктивна зайнятість, соціальний захист, рівні можливості, розвиток людського капіталу). Водночас, на відміну від інтегрованої рамки МОП, українська політика за змістом є більш секторальною та фрагментарною, оскільки зосереджена безпосередньо на сфері зайнятості й ринку праці, а МОП наголошує на узгодженні з макроекономічною, промисловою, фінансовою та соціальною політикою в єдиній рамці.

Отже, можна зробити висновок, що в Україні сформовано набір політичних інструментів і принципів, але вони функціонують більшою мірою як окремі елементи, а не як цілісна інтегрована система за прикладом моделі МОП. Наявні в країні підходи щодо державного регулювання зайнятості спрямовані переважно на подолання окремих проблем ринку праці, а не на формування довгострокової стратегії розвитку людського капіталу. Таким чином, актуальним завданням для України є поступове наближення державної політики у сфері зайнятості до стандартів МОП, що має передбачати переформатування існуючих підходів від переважно «ринково-орієнтованої» моделі до всеосяжної національної політики зайнятості, що комплексно інтегрує економічні, соціальні, освітні, гендерні й інституційні аспекти.

Особливої значущості така трансформація набуває в умовах складних внутрішніх і зовнішніх викликів – воєнних дій, демографічних зрушень, трудової міграції, цифровізації та глобалізаційних процесів. Саме в цих умовах відсутність комплексної політики створює ризики посилення соціальних дисбалансів, зростання нерівності та втрати трудового потенціалу. Фактично державна – національна – політика зайнятості України має розглядатись не лише як набір окремих заходів у сфері працевлаштування, а як системна рамка, що об'єднує економічну, соціальну, інституційну та галузеву політику. Її реалізація має стати інструментом підвищення якості робочих місць, зменшення тіньової зайнятості, забезпечення соціальної справедливості й підвищення якості людського капіталу, що є фундаментом для сталого розвитку країни.

У цьому контексті важливо відзначити, що трансформація суспільно-економічного середовища, зокрема в умовах динамічних змін в державі та на ринку праці, вимагає запровадження інноваційних підходів щодо реалізації механізмів державного регулювання зайнятості в Україні. Серед ключових чинників, що зумовлюють необхідність переосмислення інституційного інструментарію регулювання, слід виокремити зростаючу складність структурних змін у сфері зайнятості населення, зміни щодо мобільності й спрямованості трудових потоків, зміщення акцентів у бік гнучких форм праці та урізноманітнення неформального сектору. Водночас, цифрова трансформація економіки, що набула особливого прискорення у періоди нестабільності, виступає каталізатором модернізації державної політики у сфері зайнятості.

З огляду на вищезазначене, актуальною є потреба системного впровадження та поширення цифрових технологій у сфері регулювання зайнятості як умови підвищення її ефективності, прозорості й адаптивності до нових викликів. Цифровізація не лише розширює можливості органів державної влади у сфері моніторингу, прогнозування та формування політики зайнятості населення, але й сприяє більш активному залученню громадян до формальних сегментів ринку праці, підвищенню доступності державних сервісів та зменшенню інформаційної асиметрії між учасниками ринку. Таким чином, цифровізація може бути не просто інструментом, а стратегічним напрямом оновлення системи державного регулювання зайнятості в умовах післявоєнної відбудови України.

Висновки. У статті досліджено змістовні підходи Міжнародної організації праці щодо впровадження національної політики зайнятості як інтегрованої політичної рамки щодо формування та реалізації економічної, галузевої й соціальної політики країни. Визначено, в Україні відсутня національна політика зайнятості як самостійна, комплексна політика, хоча окремі її форми мають місце, здійснено порівняння змісту складових національної політики зайнятості за визначенням МОП та Закону України «Про зайнятість населення» й обґрунтовано, що українська політика є більш секторальною та фрагментарною порівняно з МОП, оскільки зосереджена переважно на сфері зайнятості й ринку праці. Зроблено висновок, що важливим завданням для України в сучасних умовах є актуалізація складових і переформатування політики державного регулювання зайнятості відповідно до вимог МОП в національну політику зайнятості, що має бути комплексною політичною рамкою з метою здійснення впливу на зміст економічної, промислової та соціальної політики держави. Обґрунтовано, що ключовим завданням для України є розбудова повноцінної національної політики зайнятості, яка б відповідала міжнародним стандартам МОП, інтегрувалась в економічну, промислову та соціальну політику країни і водночас враховувала сучасні виклики – цифровізацію економіки, наслідки війни, впливи глобалізації та міграційних переміщень.

Бібліографічний список

- Арістаров, Є., Квятковська, Л., та Кришан, О., 2024. Проблемні аспекти державного регулювання зайнятості в контексті глобалізації. *Економіка та суспільство*, (67). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-172>
- Закон України Про зайнятість населення, 2012. № 5067-VI. *Верховна Рада України*. [онлайн] Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>> [Дата звернення 10 травня 2025]
- МОП, 1964. Конвенція про політику в галузі зайнятості. Конвенція № 122, Міжнародний документ. *Верховна Рада України*. [онлайн] Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_062#Text> [Дата звернення 11 травня 2025]
- Панькова, О.В., Іщенко, О.В., та Касперович, О.Ю., 2020. Сфера праці та зайнятість в умовах цифрової трансформації: пріоритети для України в контексті глобальних трендів і становлення індустрії 4.0. *Економіка промисловості*. № 2 (90). С. 133–160. DOI: <https://doi.org/10.15407/econindustry2020.02.133>
- Петрова, І., та Бараш, А., 2024. Вплив цифрової економіки на трансформацію зайнятості та стратегії управління людськими ресурсами. *Актуальні проблеми економіки*. №9 (279). С. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-279-78-86>
- Пожарова, О.В., 2025. Правове регулювання зайнятості: останні зміни в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 2. № 87. С. 113–118. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.16>*
- ILO, 2021. D'Achon E. Two decades of national employment policies 2000-2020. Part I: Employment policy design: Lessons from the past, policies for the future. ISBN 978-92-2-035122-2 (web PDF) *International Labour Organization*. [online] Available at: <https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/documents/publication/wcms_817748.pdf> [Accessed 10 May 2025]
- ILO, 2022. Global report: Technology adoption in public employment services - Catching up with the future. ISBN: 9789220361979 (web PDF). *International Labour Organization*. [online] Available at: <https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40ed_emp/documents/publication/wcms_840767.pdf> [Accessed 10 May 2025]

ILO, 2025. Chacaltana J., Prieto Berhouet M., Perrot B., and Lindgren M. Digital transformation in employment policies. Geneva: International Labour Office, year. *International Labour Organization*. 39 p. DOI: <https://doi.org/10.54394/OUSX6485>

References

- Aristarov, Ye., Kviatkovska, L., ta Kryshan, O., 2024. Problemni aspekty derzhavnoho rehulivannia zainiatosti v konteksti hlobalizatsii [Problematic aspects of state regulation of employment in the context of globalization]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (67). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-172> (in Ukrainian)
- ILO, 1964. Konventsiiia pro polityku v haluzi zainiatosti. Konventsiiia № 122, Mizhnarodnyi document [Convention concerning Employment Policy. Convention No. 122, International Document]. *Verkhovna Rada Ukrainy*. [online] Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_062#Text [Accessed 10 May 2025] (in Ukrainian)
- ILO, 2021. D'Achon E. Two decades of national employment policies 2000-2020. Part I: Employment policy design: Lessons from the past, policies for the future. ISBN 978-92-2-035122-2 (web PDF) *International Labour Organization*. [online] Available at: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/documents/publication/wcms_817748.pdf [Accessed 10 May 2025]
- ILO, 2022. Global report: Technology adoption in public employment services - Catching up with the future. ISBN: 9789220361979 (web PDF). *International Labour Organization*, [online] Available at: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40ed_emp/documents/publication/wcms_840767.pdf [Accessed 10 May 2025]
- ILO, 2025. Chacaltana J., Prieto Berhouet M., Perrot B., and Lindgren M. Digital transformation in employment policies. Geneva: International Labour Office, year. *International Labour Organization*. 39 p. DOI: <https://doi.org/10.54394/OUSX6485>
- Pankova, O.V., Ishchenko, O.V., and Kasperovych, O.Iu., 2020. Sfera pratsi ta zainiatist v umovakh tsyfrovoi transformatsii: priorytety dlia ukrainy v konteksti hlobalnykh trendiv i stanovlennia industrii 4.0 [The sphere of labor and employment in the context of digital transformation: priorities for Ukraine in the context of global trends and the emergence of Industry 4.0] *Ekonomika promyslovosti*. № 2 (90). P. 133–160. DOI: <https://doi.org/10.15407/econindustry2020.02.133> (in Ukrainian)
- Petrova, I., and Barash, A., 2024. Vplyv tsyfrovoi ekonomiky na transformatsiiu zainiatosti ta stratehii upravlinnia liudskymy resursamy [The impact of the digital economy on the transformation of employment and human resource management strategies]. *Aktualni problemy ekonomiky*. №9 (279). P. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-279-78-86> (in Ukrainian)
- Pozharova, O.V., 2025. Pravove rehulivannia zainiatosti: ostanni zminy v umovakh voiennoho stanu [Legal regulation of employment: recent changes under martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*. Tom 2. № 87. P. 113–118. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.16> (in Ukrainian)
- Zakon Ukrainy Pro zainiatist naselennia № 5067-VI [Law of Ukraine on Employment of the Population № 5067-VI], 2012. *Verkhovna Rada Ukrainy*. [online] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> [Accessed 10 May 2025] (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 19.05.2025

Voskoboinyk D.

CONTEMPORARY ASPECTS OF THE TRANSFORMATION OF STATE EMPLOYMENT POLICY IN UKRAINE

The article is devoted to a comprehensive assessment of contemporary aspects of the transformation of state employment policy in Ukraine.

The main components of the national employment policy in accordance with ILO standards (regulatory foundations, characteristics, information sources, and structural elements) are identified, with particular emphasis placed on the priority of a human-centred approach to its implementation.

It is substantiated that in Ukraine a national employment policy as a coherent and integrated framework is currently absent, although certain elements and instruments are implemented within various directions of state policy. The components of formation and the mechanisms of implementation of state employment policy in Ukraine are analysed. Based on a comparative analysis of the components of national employment policy as defined by the ILO and the Law of Ukraine “On Employment of the Population”, key discrepancies between the national system of state regulation and international approaches are identified, including a narrowed policy focus, fragmentation and lack of an integrated approach, insufficient emphasis on the principles of decent work, and inadequate integration of economic, social, financial, educational, and other policy instruments.

It is concluded that a key priority for Ukraine is the alignment of state employment policy with ILO standards, which should involve a reconfiguration of existing approaches towards a comprehensive national employment policy that integrally combines economic, social, educational, gender, and institutional dimensions.

Keywords: *employment, transformation, state regulation of employment, state policy, national employment policy, labor market, labor supply, workforce, digitalization, globalization.*